

Фикҳ дарслари (165-дарс) Намознинг тартиблари

17:00 / 23.12.2021 2887

Намознинг маълум ва машҳур тартибига риоя қилиш – бу улкан ибодатнинг вожиб амалларидан биридир. Қиём, қироат, рукуъ ва саждаларнинг тартиби вожиб, такбири таҳрима билан қаъдаи охирнинг тартиби фарздир.

Тартибнинг вожиблигига далил:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам доимо намозни тартиб билан ўқиганлар.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам намозни нотўғри ўқиган одамга тартибга риоя этган ҳолда, намознинг амалларини жой-жойига қўйиб ўқишни таълим берганлар.

Қаъдаи аввал

«Қаъдаи аввал» икки ракатлидан кўп намозларда икки ракатни ўқиб, кейин ўтириб, ташаҳҳудни ўқишдир.

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам доимий равишда бу қаъдага ўтирганлари учун у вожибга айланган. Агар биров қаъдаи улаани эсидан чиқариб туриб кетса, тарки вожиб қилгани учун саҳв саждаси қилади.

Ташаҳҳуд

[illegible]

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг орқаларида намозда туриб, «Ас-салому алаллоҳи, ас-салому алалфулони (Аллоҳга салом, фалончи ва фалончига салом)», дер эдик. Бир куни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизларга:

«Ат-таҳиййаату лиллааҳи вас-солаваату ват-тоййибаату, ассалааму алайка аййухан-набиййу ва роҳматуллоҳи ва барокаатуҳу, ассалааму алайна ва алаа ибаадиллааҳис-солиҳийн – шуни айтса, осмону ердаги Аллоҳнинг барча бандаларига етади – Ашҳаду аллаа илааҳа иллаллоҳу ва ашҳаду анна Муҳаммадан ʼабдуҳу ва росулуҳ», десин. Сўнгра нимани хоҳласа, шуни сўрашни ихтиёр қилсин», дедилар».

Жумхур уламолари томонидан, жумладан, ҳанафий мазҳабида ҳам ташаххудда ушбу сийғани ўқиш қабул қилинган.

هَيَلَع هَلَلَا يَلَصِمَ هَلَلَا لُؤْسَرَنَّ أَكْ : تَلَأَقَ أَهْنَعُ هَلَلَا يَصْرَعُ شِئْءَ نَعْنَع
رَنِي مَلَأَ غَلَابَّ بَرَّهَلَلْ دُمُ خَلَابٍ عَاقِلْ أَوْ رِي بَكَّتْ لَابٍ عَالَّ صِلَا حَتَّ تَفَي لَسُو
إِذَا نَاكَو ، كَلَلْ ذَنْبِي بَنْ كَلَوْ هَبَّ وَصِيْ مَلَوْ هَسْ أَرْصُ خُشْيِيْ مَلَّ عَكَرَ إِذَا نَاكَو
هَسْ أَرْعَفَر إِذَا نَاكَو ، أَمِئَاتِ وَيَوْتُ سَيَ يَّتَحْ دُجُ سَيَ مَلَّعْ وَكُرْلَا نَمْ هَسْ أَرْعَفَر
لِّلْكَ يَفْ لُوقَيِ نَاكَو ، أَدِيعَاقِ وَيَوْتُ سَيَ يَّتَحْ دُجُ سَيَ مَلَّ دُجُ سِلَا نَم
بُصْنَنِيْ وَيَرْسُيْ لَالْ هَلْجَرُ شَرْفَيِ سَلَجَ إِذَا نَاكَو . «تَايَحَّتْ لَا» : نِيَتِ عَكَرَ
نَاكَو ، غُبَّ سِلَا عَشْرَفْ نَعْنَعُ ، إِنِاطِيْ شِلَا بَقَعْ نَعْنَعُ يَهْنَيِ نَاكَو ، يَنْمُيْ لَالْ هَلْجَرُ
مَلْسُومُو دَوَادُ وَبَأْ هَاوَرِ ، مِيْلَسْتِ لَابٍ عَالَّ صِلَا مُتَخَي

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам намозни такбир ва қироатни «Алҳамду лиллааҳи Роббил оламийн» билан очар эдилар. Рукуъ қилсалар, бошларини кўтариб ҳам, пастга тушириб ҳам юбормас, лекин ўртача тутар эдилар. Бошларини рукуъдан кўтарсалар, ғоз туриб олмагунларича сажда қилмас эдилар. Саждадан бошларини кўтарсалар, яхшилаб ўтириб олмагунларича яна сажда қилмас эдилар. Ҳар икки рақъатда «Ат-таҳиййаату»ни ўқир эдилар. Ўтирганларида чап оёқларига ўтирар ва ўнг оёқларини тик тутар эдилар. Шайтоннинг ақибидан ва йиртқичнинг ястанишидан наҳйи қилар эдилар. Намозни салом бериш билан тамомлар эдилар».

Абу Довуд ва Муслим ривоят қилишган.

Бу ҳадиси шарифдаги «Ҳар икки рақъатда «Ат-таҳиййаату»ни ўқир эдилар» жумласи ҳозирги баҳсимиз учун керак.

Яъни, ўтириб, ташаҳҳуд ўқир эдилар. Агар намоз икки рақъатли бўлса, шу билан тамом бўлар эди. Уч рақъатли ёки тўрт рақъатли бўлса, бу биринчи ўтириш ҳисобланиб, учинчи ёки тўртинчи рақъатдан кейин яна охириги ўтиришга ўтириб, яна ташаҳҳуд ўқилади ва салом берилади.

Ташаҳҳудни араб тилида ўқиш шарт. Имкони бўлган киши ташаҳҳудни бошқа тилда ўқиши жоиз эмас. Билмаган одам ўрганиб олгунича ўз тилида ўқиса бўлади.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди